

DIVY PRASVĚTA

v díle malíře Zdeňka Buriana

k 100. výročí narození paleontologa prof. RNDr. Josefa Augusty DrSc.

28. 6. - 28. 9. 2003

KATALOG k výstavě:

1. - **Úvod**
2. - **Soupis díla prof. RNDr. Josefa Augusty DrSc.**
3. - Seznam vystavených prací
4. - Dokumenty

Úvodní slovo k výstavě při vernisáži 28. 6. 2003 v 13.00 hodin (zkráceno)

Milí přátelé,

Jsem si dobře vědom, že hovořit na téma legendární dvojice Augusta-Burian a překvapit přitom neznámými fakty, je mezi tolika burianology téměř nemožné, ale přesto se o to pokusím.

Sešli jsme se dnes, abychom si připomněli význam odkazu paleontologa a popularizátora vědy prof. Josefa Augusty, který by 17. března letošního roku slavil 100. výročí svého narození.

Narodil se v boskovické rodině berního úředníka. Po absolvování klasického gymnázia v rodném městě vystudoval v letech 1921-25 přírodní vědy na Masarykově univerzitě v Brně. Již během tohoto studia, které zakončil doktorátem, vykonával od roku 1924 až 1931 funkci asistenta geologického ústavu. Po ukončení vojenské základní služby v roce 1932 působil 1 rok jako učitel přírodopisu a zeměpisu na měšťanské škole v Olešnici na Moravě. Na podzim 1933 nastoupil do paleontologického oddělení přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze jako asistent univ. prof. Dr. Jaroslava Pernera. Absolvoval zahraniční studia a záhy se stal docentem univerzity a od r. 1939 vysokoškolským profesorem. Po uzavření českých vysokých škol během okupace pracoval ve Státním geologickém ústavu. Po válce se vrátil zpět na univerzitu, kde se stal přednostou paleontologického oddělení Geologicko-paleontologického ústavu, v letech 1957-59 pak děkanem fakulty. Josef Augusta se zprvu zabýval permskou flórou a studiem krytolebců a ryb. Brzy se však stal významným popularizátorem nejen v oblasti paleontologie, ale i stratigrafie a geologie. Byl autorem 120 vědeckých publikací a řady populárně vědeckých knih pro mládež i dospělé. Rozsáhlé vědecké dílo publikoval v četných našich i zahraničních odborných časopisech.

...

Byla to jeskyně Šipka, která v chlapci Zdeňku Burianovi probudila touhu poznat zavátý svět pravěku. Když v roce 1932 ilustroval povídku Ed. Štorcha Lovci sobů a mamutů pro časopis Malý čtenář, vzpomněl si na svá dětská léta a své pocity dokonale výtvarně zúročil. Totéž se opakovalo o pět let později, když ilustroval konečnou knižní verzi pod názvem Lovci mamutů. Burianovy práce na pravěké téma nemohly uniknout Josefu Augustovi a tak není divu, že se brzy osobně poznali. Malířova dcera Eva na onu důležitou chvíli vzpomíná v publikaci Pravěk a

dobrodružství:

"Kdosi zazvonil a maminka mě poslala otevřít. Za dveřmi stál vysoký, ramenatý muž s hnědýma očima, který mi s laskavým úsměvem podával tlustou knihu: svázaný ročník časopisů Naši přírodou. Na titulní stránce byla vlaštovka. Potom se setkal vědec s umělcem. Nastala mnohaletá spolupráce. Trvala až do roku 1968, kdy profesor Augusta zemřel. Nebyla to jen spolupráce mezi vědcem a malířem, ale nezištné přátelství obou rodin, které se navštěvovaly."

První společnou beletristickou knihou byl Zavátý život z roku 1941, odbornou pak rok poté slavné sešitové Divy prasněta. Do roku 1968 jich vytvořili ještě 18. Úspěšná dvojice Augusta-Burian se velmi rychle stala známou i za hranicemi naší vlasti, kde dosáhla mezinárodního věhlasu. Jejich knihy vyšly ve 20 jazycích světa, mnohé v několika vydáních; poslední z nich v roce 1983. Dodejme rovněž, že slavný český film Cesta do pravěku z roku 1955 režiséra Karla Zemana byl přímo inspirován výtvarným světem pravěku Zd. Buriana pod taktovkou prof. Josefa Augusty.

Rozlučme se na závěr vzpomínkou samotného malíře:

"Knižku Lovci mamutů recenzoval profesor Josef Augusta. Pozval si mne domů a předložil mi obrázek kostry diplodoka, býložravého veleještěra. Nakreslil jsem ho během dvaceti minut - zvířecí anatomii jsem dobře znal, vždyť jsem mezi zvířaty vyrostl. Tatínek byl v Kopřivnici, tehdy malé dřevěné vesničce, venkovským stavitelem. Měli jsme doma dva tažné a dva kočárové koně, psy, kočky. Na severních svazích Beskyd byla spousta zvěře, ještěrek, hadů, v oboře na Hukvaldech jsem pozoroval jeleny ... A mimochodem - koňská anatomie je pro všechny čtyřnožce směrodatná, změny v jejich svalstvu jsou jen nepatrné. Profesor Augusta byl spokojený, a tak začala naše spolupráce, která trvala až do roku 1968. Nejprv jsem já chodil k němu a musím říci, že to byl ohromný "pracant". Sedávali jsme u něj třeba až do jedné v noci, a ještě mne pak doprovázel na tramvaj. Když jsem potom pracoval na větších plátnech, tak zase on chodil ke mně. A tak nakonec vzniklo něco, proti čemu není námitek."